

La delimitació, una eina necessària

Com en qualsevol procés de transformació, el plantejament bàsic per normalitzar l'ús de la llengua catalana exigeix diverses fases i la presa d'una sèrie de decisions imprescindibles. Concretament, pel que fa a les fases, se'n poden establir les següents: 1) conèixer el terreny que volem normalitzar, 2) preparar una estratègia d'actuació, 3) dur a la pràctica les actuacions previstes i, finalment, 4) estudiar els fracassos i els èxits obtinguts, a fi de tornar a la segona fase o, si calgués, potser a la primera i tot.

Doncs bé, en aquest article s'exposa com, des de la Direcció General de Política Lingüística, s'està definint el món socioeconòmic.

Pel que fa als trets que el defineixen,¹ cal destacar, d'una banda, l'amplitud de les seves activitats, i, d'una altra banda, la diversitat de les activitats que inclou. Davant d'aquestes dues característiques la feina podria quedar totalment diluïda, si no es delimitava l'àmbit d'aplicació, si no s'hi endegava correctament. Resulta una obvietat afirmar que el conjunt del món socioeconòmic no es pot afrontar en bloc. Però també és cert que això no ha de suposar inacció, inactivitat i renúncia d'incidir-hi.

Precisament la decisió d'establir els contorns i el perfil d'un problema acostuma a ser una primera passa per poder-lo resoldre. Ara bé, aquesta tasca s'ha de fer de la manera més estandarditzada possible, perquè sigui analitzable des de qualsevol perspectiva que es desitgi.

Un altre element de què no es pot prescindir en la delimitació del món socioeconòmic és l'adaptació a l'activitat econòmica. És a dir, ha de ser des dels rengles de la normalització lingüística que cal acostar-se a la dinàmica de funcionament del món socioeconòmic i no pas a l'inrevés: no es pot pretendre que les empreses adaptin la seva realitat a les necessitats de la tasca de normalització lingüística, sinó que haurem de ser nosaltres qui haurem de fer l'esforç per copsar quina és la realitat i mirar d'adaptar-hi les nostres propostes. Aquesta qüestió resulta del tot crucial; oblidar-ho suposaria una formulació mancada des de l'arrel; fóra inservible.

Plantejada així la qüestió, cal cercar eines que permetin acostar el món de l'empresa i les actuacions de normalització lingüística. En el món empresarial, el millor llenguatge és l'econòmic, i, doncs, des de la Direcció General de Política Lingüística s'ha cregut escaient de fonamentar el plantejament en una eina fiscal, la Classificació d'activitats econòmiques.² El quadre 1 recull la llista de les divisions (un dígit) existents en la Classificació d'activitats econòmiques, cadascuna de les quals es completa amb agrupacions (dos dígits), grups (tres dígits) i

La delimitació del món socioeconòmic

La Classificació d'acti- vitats econòmiques

subgrups (quatre dígit), tot i que aquí no ho incloem. El quadre 3, que recull les activitats possibles en la divisió d'Energia i aigua, pot servir de model.

Aquesta classificació conté totes (o gairebé totes) les possibles activitats de les empreses. S'ha d'explicar que totes les empreses que es constitueixen legalment han de tenir un epígraf fiscal. Per tant, la concreció de tot l'univers possible d'activitats i d'empreses atorga una notòria bondat a aquesta eina. Per acabar-ho de fonamentar, es pot citar un paràgraf introductori de la mateixa classificació: «L'objectiu d'aquest tipus de classificació és establir un conjunt jerarquitzat de categories homogènies d'activitats econòmiques que permeti classificar les unitats que les porten a terme i implantar estadístiques diferenciades sobre aquestes activitats (producció, consum de primeres matèries, rendiments, ocupació, inversions, etc.)». I en aquest etcètera, també podríem incloure un aspecte més: el que fes referència a normalització lingüística.

Aquesta llista permet disposar d'una eina de prioritització per activitats. No oblidem que la classificació aporta més de 500 activitats possibles i és evident que, davant la immensitat —tal com ja hem apuntat més amunt—, hem de prioritzar. Com? El criteri és senzill: centrar-se en les empreses que tinguin més incidència lingüística. Entre una empresa de serveis i una explotació agrícola, interessa la primera; i en l'exemple del restaurant i l'empresa extractora de petroli, sembla clar: primer el restaurant, i després la petrolera.

Concretant, l'objecte de l'activitat, conjugat amb el seu valor multiplicador i el grau de relació amb el consumidor final, possibilita la primera gran prioritització necessària.

D'aquesta manera es redueix la llista de la CNAE-74 de més de 500 activitats econòmiques a 122 activitats possibles (vegeu quadre 2), que, a més a més, encara poden ser novament prioritzables, ja des del punt de vista de normalització lingüística.³ D'aquesta manera s'evita «l'enfrontament», en bloc, a les més de 350.000 empreses existents només a Barcelona.

L'Anuari ACICSA

Amb tot, encara cal una altra eina que, després de reduir les activitats per a l'aplicació de l'activitat normalitzadora, igualment redueixi el nombre d'empreses en cadascuna de les activitats, i, a més, que les identifiqui.

Quadre 1. Classificació d'activitats econòmiques (per divisions)

0. Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca
1. Energia i aigua
2. Extracció i transformació de minerals no energètics i productes derivats. Indústries químiques
3. Indústries transformadores dels metalls. Mecànica de precisió
4. Altres indústries manufactureres.
5. Construcció
6. Comerç, restaurants i hoteleria. Reparacions
7. Transports i comunicacions
8. Institucions financeres, assegurances, serveis prestats a les empreses i lloguers
9. Altres serveis

Quadre 2. Relació entre la CNAE i la prioritització de planificació lingüística

	CNAE	Priorització de planificació lingüística
Divisions	10	10
Agrupacions	64	45
Grups	283	55
Subgrups	525	12

Quadre 3. Exemple de prioritització

1 Energia i aigua

Agrupació (00) Grup (000) Subgrup (000.0) Títol

11 Extracció, preparació i aglomeració de combustibles sòlids. Coqueries

- 111 Extracció, preparació i aglomeració d'hulla
- 112 Extracció, preparació i aglomeració d'antracita
- 113 Extracció, preparació i aglomeració de lignit
- 114 Coqueries

12 Extracció de petroli i gas natural

- 121 Prospecció de petroli i gas natural
- 122 Extracció de petroli brut
- 123 Extracció i depuració de gas natural
- 124 Extracció de pissarres bituminoses

13 Refinació de petroli

- 130 Refinació del petroli

14 Extracció i transformació de minerals radioactius

- 140 Extracció i transformació de minerals radioactius

15 Producció, transport i distribució d'energia elèctrica, gas, vapor i aigua calenta

- 151 Producció, transport i distribució d'energia
  - 151.1 Producció d'energia hidroelèctrica
  - 151.2 Producció d'energia termoelèctrica convencional
  - 151.3 Producció d'energia electronuclear
  - 151.4 Transport i distribució d'energia elèctrica
  - 151.9 Producció i distribució de vapor i aigua calenta

- 152 Fabricació i distribució de gas

- 153 Producció i distribució de vapor i aigua calenta

16 Capacitació, depuració i distribució d'aigua

- 160 Captació, depuració i distribució d'aigua

1 Energia i aigua

Agrupació (00) Grup (000) Subgrup (000.0) Títol

151.4 Transport i distribució d'energia elèctrica

152 Fabricació i distribució de gas

16 Capacitació, depuració i distribució d'aigua

Aquest quadre és un exemple de la diferència entre les activitats econòmiques possibles, en aquest cas en la divisió d'Energia i aigua, respecte de les activitats prioritizables en planificació lingüística. La gradació d'activitat, de més específica a més genèrica, de la segona columna està determinada per la possibilitat que hi hagi empreses específiques d'activitats no previsiblement tan prioritàries en planificació lingüística.

La funció d'aquest estri s'adiu amb un directori d'empreses, concretament l'Anuari ACICSA, que en l'edició de 1994 recull 7.000 empreses catalanes. Aquest directori resulta de gran utilitat, atès que dóna diverses informacions realment molt i molt útils: facturació, activitats, població, plantilla, entre d'altres.

Després de tot plegat, doncs, conjugant criteris econòmics i de planificació lingüística, s'arriba a un conjunt força més reduït d'empreses que no pas el nombre inicial: bastants menys de 7.000; cal admetre, malgrat tot, que no deixa de ser una quantitat important, és cert.

Però no podem passar per alt dues consideracions necessàries. Una: s'ha dit més amunt que partint de la Classificació d'activitats econòmiques caldria fer noves prioritizacions. Efectivament, davant un nombre encara tan elevat d'empreses destinatàries de l'actuació normalitzadora com ens dóna conjugant-ho amb l'Anuari ACICSA, és evident que resulta necessari repartir la feina per àmbits naturals amb els departaments i altres agents implicats en el món socioeconòmic, i cal dir que ells mateixos hauran de fer una prioritització més i, si cal, alguna correcció inevitable (per omissió de l'Anuari ACICSA).

La segona consideració és que aquest és un plantejament de «treball tancat», a diferència del que fins ara s'intentava aplicar, d'incidir en tot el món socioeconòmic, o bé en sectors (o àmbits) determinats també en bloc. Recordem que la gran dificultat del món socioeconòmic és la seva immensitat. Doncs havent delimitat el terreny d'actuació, la immensitat no ho és tant, i, a més, tenint en

compte que actuarem sobre empreses importants de les activitats econòmiques, no és forassenyat confiar en el «principi d'arrossegament», ja prou contrastat, que suposa incidir en una organització i obtenir resultats positius en d'altres del seu entorn o —dient-ho amb paraules del món socioeconòmic— de la seva competència.

Un exemple

Com també hem dit, només a Barcelona hi ha més de 350.000 empreses. Voler normalitzar directament aquest col·lectiu té una única resposta: impossible. Ara bé, i acceptant el principi d'arrossegament que s'acaba d'esmentar, es poden escollir les empreses amb veritables efectes multiplicadors. És un enfocament possible: les grans empreses. Aquí no seguirem estrictament la divisió clàssica empresarial: d'1 a 10 treballadors, empresa petita; d'11 a 50, empresa mitjana, i més de 50, gran empresa.

Doncs bé, quantes empreses de més de 1.000 treballadors hi ha a Catalunya? No arriben al centenar. Mirat així, el món socioeconòmic ja és més abastable. A més, cal tenir en compte que aquestes empreses pertanyen a sectors d'activitat diferents, i, per tant, correspondrà als diversos agents naturals d'actuar-hi, amb la qual cosa encara pertoquen menys empreses per càpita.

Dit això, s'ha de tenir ben present que les estratègies de negociació i d'establiment d'acords seran diferents i el nivell dels interlocutors també, és clar. Per aquesta raó en tot el que fa referència al món socioeconòmic, la implicació i la coordinació de tothom és absolutament necessària.

Per acabar, només voldria afegir que cadascú en el seu nivell hauria de proposar-se com a norma d'or de delimitar el seu sector, però amb noms i cognoms, i així poder-hi desplegar un «treball tancat».

Aquest procediment, certament, crec que aporta més beneficis que no pas inconvenients. Com a mínim se'n poden esmentar dos. Com que les fites són més concretes, es possibilita una obtenció de resultats a més curt termini, la qual cosa per als tècnics en normalització lingüística suposa un bon estímul per continuar la tasca amb més decisió. Un altre avantatge és la possibilitat d'avaluació; no se'n pot fer cap, d'avaluació, si prèviament no hi ha horitzons fixats, perquè es perd la referència d'assoliments en relació amb un màxim possible.

Notes

1. Per a la redacció d'aquest article em baso en la ponència presentada a la II Trobada de Serveis Lingüístics, «Quatre bases per a la dinamització del món socioeconòmic», i més concretament en l'apartat que feia referència a delimitació.
2. La versió catalana d'on prenem la informació que esmentem va ser publicada pel Departament d'Economia i Finances. *Classificació d'activitats econòmiques. Adaptació normalitzada de la CNAE-74*. Barcelona: Institut d'Estadística Catalana, desembre 1993. Col·lecció «Estadística Instrumental. Codis, Nomenclatures i Classificacions».
3. No cal dir que aquesta llista és perfectible. A més, no es pot passar per alt que estem referint-nos a una classificació del 1974, i que se n'està enllestit una de nova. Quan finalment aparegui, resulta evident que caldrà adaptar-s'hi. I, encara, una altra qüestió sobre la prioritització és que els departaments de la Generalitat implicats poden corregir algun aspecte necessari.

